

Sīrijas asklēpija *Asclepias syriaca* L.

SUGAS NORMATĪVAIS REGULĒJUMS

Eiropas Savienības nozīmes invazīvā augu suga

(Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1143/2014 (2014. gada 22. oktobris) par invazīvu svešzemju sugu introdukcijas un izplatīšanās profilaksi un pārvaldību; Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2017/1263 (2017. gada 12. jūlijs), ar ko atjaunina sarakstu, kurā uzskaitītas invazīvās svešzemju sugas, kas rada bažas Savienībai, un kurš atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) Nr. 1143/2014 izveidots ar Īstenošanas regulu (ES) 2016/1141)

NORMATĪVAJĀ REGULĒJUMĀ NOTEIKTIE IEROBEŽOJUMI

Aizliegts ievest, pirkt, pārdot, turēt, audzēt, transportēt, apmainīt, izmantot, kā arī izplatīt un pavairot.

SUGAS APRAKSTS

Daudzgadīgs 0,6 - 2,6 m augsts lakstaugs, kas veido blīvas audzes. Lapas līdz 25 cm garas un 12 cm platas, parasti ar sarkanīgām galvenajām dzīslām. Lapas augšējā virsma gluda, apakšējā - ar īsiem, baltiem matiņiem. Ļoti smaržīgi ziedi, kuru krāsa variē no baltas (reti) līdz rozīgai un purpursarkanai. Augļi – samērā lieli, iegareni olveida.

Zied no jūnija līdz augustam. Sēklas ir ar lidmatiņu pušķi. Sakņu sistēmu veido spēcīga mietsakne, kura var sasniegt 3,8 m. Augs veido ļoti bagātīgas un spēcīgas sakņu atvases, kas parādās aprīlī un maijā.

Augs ir indīgs. Visas auga daļas satur baltu piensulu, kas ir toksiska, izraisa muskuļu paralīzi, un darbojas kā aizsargmehānisms pret zālēdājiem.

ĢEOGRĀFISKĀ IZPLATĪBA

Dabiskais izplatības areāls ir Ziemeļamerika – Kanādas dienvidu un ASV austrumu daļa. Eiropā savvaļā pārgājusi 23 valstīs, tai skaitā Zviedrijā, Somijā, Lietuvā.

IZPLATĪŠANĀS IESPĒJAS

Izplatās galvenokārt ar sēklām, kuras ar lidmatiņu palīdzību izkliedē vējš. Augs var ražot lielu skaitu sēklu, kas sekmē tās izplatīšanos lielā attālumā. Vidēji sēklas dzīvotspēju augsnē saglabā līdz 4 gadiem. Augs izplatās arī veģetatīvi – tam ir gari horizontāli ložņājoši sakneņi, tādējādi nodrošinot plašu un blīvu audžu veidošanos.

IEROBEŽOŠANAS METODES

Ierobežošanas metodes izvēlas un pielieto atkarībā no sugas augšanas vietas un invadētās platības.

Pēc visiem darbiem jānotīra apavi, traktortehnika, lai dzīvotspējīgas sēklas vai auga daļas netiktu izplatītas tālāk.

Iznīcinātās platības vietā jāiesēj, vietējās augu sugas, piemēram graudzāļu maisījumi, lai veicinātu ātrāku ekosistēmas atjaunošanos. Ja ietekmētā teritorija nav plaša, jāļauj, lai tā atjaunojas pati.

Mehāniskā ierobežošanas metode:

1. Izrakšana – augsne rūpīgi jāpārbauda, lai nepalik sakņu, stumbru fragmenti, jo augs vairojas arī veģetatīvi.
2. Pļaušana, stumbru nogriešana – nav ieteicams veikt pavasarī, jo stimulē snaudošo pumpuru mošanos. Ieteicams veikt pirms ziedēšanas sākuma (zied no jūnija līdz augustam), lai ierobežotu sēklu veidošanos un izplatīšanos. Laikietilpīgs un darbietilpīgs pasākums, kurš ir jāpiemēro ilgtermiņā.

Izraktās, nopļautās vai nogrieztās auga daļas nepieciešams kompostēt noslēgtos plastikāta maisos, ierokot dziļi zemē vai sadedzinot.

Bioloģiskā ierobežošanas metode:

Noganīšana ar trušiem (*Oryctolagus cuniculus*) – lai gan augs ir toksisks lielākajai daļai zālēdāju, trušu kuņģis spēj pārstrādāt auga piensulā esošos toksīnus.

Kīmiskā ierobežošanas metode:

Ķīmisko ierobežošanu veic, izmantojot glifosātu saturošos herbicīdus.

!!! Pirms herbicīdu izmantošanas nepieciešams saņemt Valsts augu aizsardzības dienesta augu aizsardzības līdzekļu uzraudzības daļas atļauju neregistrēto herbicīdu lietošanai 120 dienas.

Glifosātu saturošie herbicīdi ir vispārējas sistēmas iedarbības herbicīdi, kuri paredzēti daudzgadīgo viendīgļlapju un divdīgļlapju nezāļu iznīcināšanai.

Ķīmisko metodi, saskaņā ar Aizsargjoslu likumu, nelieto tuvāk par 10 m no ūdens objektiem. Jāievēro arī citus augu aizsardzības līdzekļa marķējumā norādītos ierobežojumus.

Veicot ierobežošanu jāievēro darba drošības pasākumi (aizsargtērps, sejas maska vai aizsargbrilles, aizsargcimdi, ūdensnecaurlaidīgi zābaki, ūdens (herbicīdu noskalošanai no aizsargtērpa un darbarīkiem)).

Kombinētā ierobežošanas metode:

Visefektīvākā ierobežošanas metode ir mehānisko un ķīmisko metožu apvienojums, atbilstoši katrai situācijai.